

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Kršenje ljudskih prava i demokratije

Sistem za rano upozoravanje

Newsletter No. 49

Marketing Radionica, studentska istraživačka grupa na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, od 2004. godine svakog aprila sprovodi istraživanja o stavovima studenata Univerziteta o aktuelnim pitanjima univerziteta, obrazovnog sistema i društva u celini.

Rezultati istraživanja, sprovedenog od 26. do 29. aprila na uzorku od 1.500 studenata svih beogradskih fakulteta, pokazali su da broj akademskih građana i građanki koji svoju budućnost vide van granica Srbije raste iz godine u godinu: 66,28% studenata Univerziteta u Beogradu žele da posle završetka studija napuste Srbiju. Nastavak školovanja u boljim uslovima, nemogućnost zaposlenja u Srbiji i nizak životni standard u zemlji su najčešće navodjeni motivi za odlazak.

Istraživanje pokazalo da će posle završenih studija, najviše ispitanika posao potražiti u Beogradu, 64%, a 13,5% će se vratiti u rodno mesto. Presudan faktor prilikom zapošljavanja je veza, smatra 36% studenata, dok se 25%, ipak, uzda u svoje sposobnosti i stečenu diplomu, a 14% prednost daje preporukama.

Istraživanje je pokazalo i da samo 5% studenata svoje slobodno vreme koristi za odlazak na kulturne događaje, 42 odsto se bavi sportom i rekreacijom, a četvrtina posećuje kafiće i klubove. Samo 13% studenata podržava održavanje gej parade. Istraživanje je još pokazalo da 49% uvek koriste zaštitu prilikom seksualnih odnosa, 22% to radi često, 12% veoma retko dok je 6% nikada ne koristi a 11% njih ne upražnjava seks. Oko 30% studenata ne gleda televiziju, a oni koji gledaju najviše prate filmove i serije (27%), potom vesti (14%), dok popularne rijaliti programe gleda samo 11% studenata.

Najgledanija TV stanica prema mišljenju beogradskih akademaca je RTS (22%), zatim slede *B92* (19%) i *Pink* (17%). Ubedljivo najčitanije novine za studentsku populaciju su (besplatna) *24 časa* sa 50% a za njima *Blic* sa 23%, *Novosti* sa 13% i *Press* sa 5%. Zanimljivo je da se svi ovi dnevници mogu svrstati u kategoriju bulevarske i tabloidne štampe.

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Više od 60% anketiranih studenata redovno ili povremeno prati politiku. Da se sada održavaju izbori, 46% akademaca koji su učestvovali u istraživanju tvrde da ne bi glasali. Oni koji bi izašli na izbore najviše glasova bi dali Demokratskoj stranci (28%), za SNS bi glasalo 8,6% studenata, a za LDP 7,33%. Ostale stranke imaju manje od 5% glasova: za DSS bi glasalo 3,7%, G17plus - 2,8%, SRS -1,78%, NS - 1,23% i SPS - 0,82%. Polovina ispitanika nije čula za diskriminaciju na fakultetima, 30% je obavešteno, a 17% je to doživelo, uglavnom, zbog akcenta, porekla, na polnoj osnovi.

Na skali od 1 (najgore) do 5 (najbolje), profesori su ocenjeni sa 3,2, isto kao i nastavni planovi, dok su najlošiju ocenu 2,54 dobile studentske službe. Samo sedam odsto studenata smatra da se Bolonjska deklaracija u potpunosti primenjuje na njihovom fakultetu, dok 46 odsto nije čak ni dovoljno upoznato sa njenim principima. Da Bolonjska deklaracija olakšava studiranje smatra 54% ispitanika, a 30% misli da otežava.

* * *

Prema rečima Dragana Rakića, načelnika Odeljenja beogradske policije za suzbijanje narkomanije, policija aktivno radi na suzbijanju trgovine drogom u beogradskim osnovnim školama, gde taj problem poprima sve ozbiljnije dimenzije.

Sve niže cene droge na tržištu, međutim, čini je dostupnom svima koji žele da je uživaju, ili probaju po prvi put, kaže Rakić navodeći da se gram heroina na beogradskim ulicama može kupiti za 800 do 900 dinara. Dok je kokain na beogradskom tržištu znatno manje rasprostranjen, marihuana se koristi masovno, kao i razne sintetičke droge.

* * *

YUCOM

Komiteet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Istraživačka agencija "Medijum Galup" je za potrebe Programa UN za razvoj (UNDP) sproveda istraživanje¹ o percepciji korupcije u stanovništvu Srbije. Istraživanje metodom direktnog intervjua sprovedeno je od 17. do 23. marta 2010. na teritoriji Srbije i učestvovao je 601 ispitanik.

Korupcija ostaje četvrti najznačajniji društveni problem u Srbiji, posle nezaposlenosti, siromaštva i niskih plata. Po mišljenju građana, najkorumpiranije institucije su političke partije (80%), sudije i zdravstvo (po 70%), advokati i Vlada (po 66%). S druge strane, najmanje korumpiranim se smatraju verski organi (28%) i banke/finansijski sektor (34%). Većina ljudi smatra da je korupcija ozbiljan društveni problem, najprisutniji u političkom životu (82%), ali i u privatnom sektoru (60%).

Skoro 90% građana smatra da je korupcija uobičajena u Srbiji. Percepcija, stavovi i ponašanje građana pokazuju kontradiktornost i paradoks: institucije koje se opažaju kao najkorumpiranije se u isto vreme smatraju ključnim i najodgovornijim za suzbijanje korupcije. Pesimizam je sve izraženiji, naročito kad je reč o novim antikorupcijskim zakonima; većina ispitanika smatra da oni neće biti efikasni.

Učestalost davanja mita veća je u odnosu na prošlu godinu i ima više ispitanika koji su mito dali tri ili više puta. Prosečan iznos novca koji se daje kao mito je sličan iznosu od prethodne godine je 169 evra (u gradovima 198, a na selu 114 evra), što je oko polovina prosečne plate u Srbiji. Ispitanici koji su dali mito u poslednja tri meseca najčešće su ga dali lekarima.

Slična su očekivanja i za narednu godinu - trećina očekuje više korupcije, isti nivo korupcije očekuje gotovo polovina ispitanika – 45%, dok 13% misli da će korupcije biti manje.

Ogromna većina ispitanika, 89%, veruje da elita ne brine za korupciju na nižem nivou jer je ne pogađa, da velika preduzeća žele korumpiranu vladu jer imaju koristi od toga (77%), te da političari nemaju volju da se bore protiv korupcije jer i oni imaju koristi od nje (87%). Političke partije korumpiranim ocenjuje 80% građana, što je za četiri procentna poena više nego u prethodnom istraživanju, oktobra 2009. Više od četiri petine građana veruje da je sudstvo bitno za borbu protiv

---

¹ Integralan izveštaj o rezultatima istraživanja može se videti na internet stranici Agencije za suzbijanje korupcije: <http://www.korupcija.gov.rs/cms/item/aktuelnosti/ci/vesti.html?view=news&articleId=378> .

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

korupcije ali da je previše korumpirano da bi ispunilo taj zadatak. Nepoverenje u policiju nešto je manje – 71% misli da je previše korumpirana.

Kao ključni problemi koji ometaju suzbijanje korupcije prepoznaje se loša kontrola državnih službi i rasprostranjena korupcija u organima za sprovođenje zakona.

Sledi nekoliko tabela sa odgovorima na najinteresantnija pitanja.

U kojoj meri² smatrate da su navedene institucije korumpirane u našoj zemlji?

Institucija	Mart 2010.	Oktobar 2009.
Političke stranke	80%	76%
Sudije	70%	70%
Zdravstvo	70%	78%
Advokati/pravnici	68%	66%
Vlada	66%	61%
Tužioci	66%	65%
Policija	65%	65%
Parlament/Zakonodavstvo	65%	62%
Carina	62%	72%
Poslovni privatni sektor	55%	44%
Mediji	53%	48%
Obrazovanje	47%	56%
Vojska	40%	23%
Katastar	40%	35%
Komunalne službe	38%	33%
Banke/Finansijski sektor	34%	39%

---

² Stepenn korumpiranosti se odredjivao na skali od 1 do 5 (1 – uopšte ne; 2 – malo; 3 – umereno; 4 – značajno; 5 – veoma), a pri tumačenju odgovora u ubzir su uzete samo ocene 4 i 5.

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Ako ste dali mito, kome ste ga dali?

(Višestruki odgovori)

Institucija	Mart 2010.	Oktoabar 2009.
Doktor	54%	50%
Policajac	19%	23%
Službenik u državnoj administraciji	10%	12%
Poreski upravnik	4%	6%
Carinik	6%	5%
Nastavnik/Profesor	6%	5%
Advokat/Pravnik	3%	5%
Sudija	7%	4%
Tužilac	1%	2%
Osoblje iz komunalne službe	7%	2%
Ostalo	11%	13%

Po Vašem mišljenju, koji faktori najviše ometaju suzbijanje korupcije?

(Višestruki odgovori)

Faktor	Mart 2010.	Oktoabar 2009.
Neadekvatna kontrola državnih službi	49%	45%
Rasprostranjena korupcija u organima za sprovođenje zakona	40%	38%
Običaj da se problemi rešavaju korišćenjem veza, mimo zakona	39%	37%
Odsustvo volje kod političkih lidera da kontrolišu korupciju	30%	27%
Nesavršeno zakonodavstvo ili blage sankcije	25%	26%
Pasivnost građana	20%	23%
Neznanje građana i nepoznavanje njihovih prava	13%	16%
Nedovoljan broj mesta za prijavljivanje korupcije	9%	8%

YUCOM

Komiteet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Ko bi trebalo da predvodi u suzbijanju korupcije?

(Višestruki odgovori)

Institucija	Mart 2010.	Oktoabar 2009.
Vlada	57%	49%
Policija	41%	44%
Sudstvo	26%	29%
Gradjani (pokreti gradjana)	19%	15%
Specijalne elitne jedinice	5%	8%
Parlament	6%	7%
Predsednik Republike	6%	6%
NVO	2%	2%
Vojska	1%	0%
Ne znam/Bez odgovora	2%	1%

U kojoj bi meri po Vašem mišljenju sledeće aktivnosti bile efikasne u prevenciji korupcije?

(Višestruki odgovori; % odgovora „U velikoj meri“)

Aktivnost	Mart 2010.	Oktoabar 2009.
Stroge kaznene mere	70%	75%
Jačanje kontrole nad javnom administracijom	52%	54%
Jačanje svesti o korupciji	50%	52%
Poboljšanje zakonskih mera (novi antikorupcijski zakon)	49%	54%
Jačanje kontrole civilnog (NVO) sektora nad javnom administracijom	41%	45%
Transparentnost u donošenju administrativnih odluka	37%	35%
Povećanje plata službenika u javnom sektoru	25%	22%

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Prognoza:

Odsustvo poverenja u državne institucije, osećaj bezperspektivnosti i pojačana sklonost ka različitim oblicima devijantnog ponašanja kao svojevrsno bekstvo od stvarnosti opterećene ogromnim problemima, posebno teško pogadjaju mladu generaciju u savremenoj Srbiji koja još uvek čini početne korake na putu tranzicije ka otvorenom demokratskom društvu zasnovanom na vladavini prava. Utoliko je naglašenija odgovornost političkih i intelektualnih elita za nalaženje izlaza iz duboke krize u kojoj se nalazi savremeno srbijansko društvo.